

Instytut Pamięci Narodowej - Białystok

<https://bialystok.ipn.gov.pl/pl1/aktualnosci/185769,Przystanek-Historia-Bialystok-6-czerwca-2023.html>
25.04.2024, 08:43

Przystanek Historia - Białystok, 6 czerwca 2023

„Przystanek Historia” poświęcony historii dzieci polskich, ewakuowanych z ZSRS, które znalazły schronienie w Nowej Zelandii - Białystok, 6 czerwca 2023

„Przystanek Historia” poświęcony historii dzieci polskich, ewakuowanych z ZSRS, które znalazły schronienie w Nowej Zelandii - Białystok, 6 czerwca 2023

Za nami kolejne spotkanie z cyklu Przystanek Historia. 6 czerwca 2023 roku w Książnicy Podlaskiej dr Dariusz Zdziech (adiunkt Akademii Ignatianum w Krakowie) opowiedział o historii dzieci polskich, ewakuowanych z ZSRS, które znalazły schronienie w Nowej Zelandii. Prelekcji towarzyszyła prezentacja wystawy pt. „Kiedyś byliśmy uchodźcami” stworzona przez członków Koła Naukowego „Turystyka z Kulturą”, działającego przy Instytucie Kulturoznawstwa i Dziennikarstwa Akademii Ignatianum w Krakowie.

Historia polskich dzieci w Nowej Zelandii związana jest z agresją ZSRS na Polskę we wrześniu 1939 r. i czterema masowymi wywózkami Polaków z okupowanych terenów w głąb Związku Sowieckiego. W latach 1940-1941 do ZSRS wywieziono ok. 132 tys. dzieci i młodzieży do osiemnastego roku życia. Ich dzieciństwo na „niehumanitarnej ziemi” to głód, choroby, śmierć najbliższych oraz ciężka praca, od której nie zwalniał wiek, a zarobiony *pajok* zwiększał szanse rodziny na przeżycie. Wykonywały więc różnorakie zajęcia. Pracowały zarówno w kołchozach, jak i w tajdze. Zatrudniane były w tartakach czy cegielniach. Obowiązkiem tych, które nie

Przystanek Historia - Białystok, 6 czerwca 2023, fot. Książnica Podlaska

Przystanek Historia - Białystok, 6 czerwca 2023, fot. Książnica Podlaska

miały „stałego etatu” było zaopatrzenie rodziny w żywność, wodę, opał czy handel wymienny. Dla części z dzieci ratunkiem była ewakuacja z ZSRS polskiej armii i przebywających przy niej cywilów. Ludność cywilna – prawie 38 tys. osób, w tym niemal 9 tys. dzieci – znalazła schronienie w różnych krajach, m.in. w Nowej Zelandii. 31 października 1944 r. do portu w Wellington zawinął statek, na pokładzie którego znajdowało się 838 polskich uchodźców, w tym 733 dzieci. Rząd nowozelandzki przygotował im schronienie w miejscowości Pahiatua. Po zakończonej wojnie, w obliczu przejścia władzy w Polsce przez komunistów, władze Nowej Zelandii zaoferowały dzieciom i personelowi pozostanie w kraju.

dr Dariusz Zdziech, historyk, pomysłodawca i prezes Towarzystwa Naukowego Australii, Nowej Zelandii i Oceanii zrzeszającego naukowców zajmujących się tym odległym regionem świata. Autor wielu publikacji dotyczących Australii, Nowej Zelandii i Oceanii, a także historii Polski. Autor m.in. *Pahiatua – „Mała Polska” małych Polaków*, Kraków 2007, *Polska Nowa Zelandia: Emigracja lat 1945-2006*, Kraków 2022. Obecnie Adiunkt w Instytucie Kulturoznawstwa i Dziennikarstwa Akademii Ignatianum w Krakowie.

Organizatorzy cyklicznego spotkania: Instytut Pamięci Narodowej Oddział w Białymstoku oraz Książnica Podlaska im. Łukasza Górnickiego w Białymstoku.

Koordynatorem białostockiego „Przystanku Historia” z ramienia Oddziału Instytutu Pamięci Narodowej w Białymstoku jest

Przystanek Historia – Białystok, 6 czerwca 2023, fot. Książnica Podlaska

Przystanek Historia – Białystok, 6 czerwca 2023, fot. Książnica Podlaska

Przystanek Historia – Białystok, 6 czerwca 2023, fot. Książnica Podlaska

Przystanek Historia – Białystok, 6 czerwca 2023, fot. Książnica Podlaska

Magdalena Dzienis-Todorczuk.

Przystanek Historia – Białystok, 6 czerwca 2023, fot. Książnica Podlaska